

Maximiliaan zag een half dozijn ruwe mannen (Blz. 88)

— De heer graaf weigert dus het tweegevecht!... Goed! maar de stad Mexico zal morgen niet weinig verwonderd zijn en de Roode Roos zal niet gevleid wezen de hulde van zulken *caballero* ontvangen te hebben. Het is waar, Diego staat bekend als een gevaarlijk tegenstrever.

Het bloed steeg den jongen man naar het hoofd.

— 't Is wel, sprak hij. Ik aanzie die gekke uitdaging zelf van don Diego als een beleediging. Ik neem het tweegevecht aan en ik eisch zelf vergoeding.

De twee mannen bogen en groetten.

— De graaf is waarlijk een keizerlijk officier. Uwe wapens, heer graaf?

— Ik laat de keus aan dengene die u zend.

— Neen, senor conde, don Diego laat u de keus

— Dat hij haar zelve doe.

— Daar gij u als beleedigd aanschouwd, heer graaf, komt de keus u toe.

— Om het even dan. De degen, de sabel, de pistool... zooals ge verkiest.

— Willen wij dan den degen houden? vroeg de man van middelmatige lengte alsof het hier de natuurlijkste zaak der wereld gold.

— Ik vind den degen een zeer ridderlijk

wapen, antwoordde don Quichotte. Doch de sabel heeft ook iets manhaftigs.

— Vermits de graaf eerst den degen heeft genoemd! viel zijn medegezel in op zacht overredenden toon.

— Welnu, den degen! beaamde don Quichotte.

— U bevalt het zóó, heer graaf?

— Mij is het wel!

— Op welk uur?

— Morgen voormiddag.

— Uiterst geschikt voor ons. Op klokslag van...

— Van 10 uur.

— Zeer goed! zei de kleinere.

— *Suave!* vond don Quichotte.

— Op welke plaats? hernam de eerste.

— Mij is het gelijk.

— Kies, heer graaf, kies! wedervoerde don Quichotte met de meeste beleefdheid.

— Welnu, in de groote dreef van Tacubaya (*)

— Zeer wel. Om 10 uur morgen vroeg! herhaalden zij.

Dan groetten ze beleefd met een buigen des hoofds en vertrokken.

Hernando de Alcantara en Keratry bezagen elkander verwonderd.

Dan barstten beiden in een lach.

— Hebt ge van uw leven gehoord? vroeg de graaf.

— Op mijn woord, neen! Men moet in Mexico komen om zoo iets aan te treffen. En neemt ge zulk duël aan, heer graaf?

— Ja, natuurlijk.

— Dat vind ik zoo natuurlijk niet.

— Ho! dan kent ge Mexico nog niet, mijnheer de Keratry. Zoo ik weigerde was ik een verloren man.

— Meent ge?

— Ik ben er zeker van. Morgen zou het door de hoofdstad uitgebazuind worden en er zou verteld worden dat ik achteruit trek voor don Diego, want deze heeft inderdaad een faam van sterk duëllist.

— Zonderlinge zeden!

— Mag ik u verzoeken, mijnheer de Keratry, mijn getuige te zijn?

— Het is een eer waarvoor men nooit bedankt, mijnheer de graaf. Ik neem bereidwillig aan en ik dank u voor het vertrouwen dat gij in mij stelt.

(*) Tacubaya is een bevallige plaats van ongeveer 2,500 inwoners. Het is aan de hoofdstad Mexico wat Laeken aan Brussel is.

— Ik zal als tweede getuige den heer Francisco Evraert vragen, een kunstschilder.

— Een groot kunstschilder, senor! viel Keratry in de rede. Ik ken hem.

— Dat treft goed!

— Maar, sprak de secretaris van den maarschalk, ik houd er aan u van iets te verwittigen, heer graaf.

— En dat is?

— Dat ik mijn plicht als getuige geheel en gansch zal nakomen.

— Ik twijfel er niet aan, mijn beste senor.

— En ik aanzie als eersten plicht van een getuige van al 't mogelijke in het werk te stellen om het gevecht te voorkomen.

De blik van Alcantara verduisterde.

— Verschooning, senor, ik had liever dat het tweegevecht zijn gang ging.

— Zoo verstaat men de rol van den getuige in Frankrijk, mijnheer de graaf.

— Maar niet in Mexico, heer de Keratry. Doch kom, laat ons den maarschalk gaan terug vinden die wacht.

— Ik nam reeds afscheid van hem, antwoordde de secretaris.

Met een dubbel *buenos noches* scheidden de twee officieren.

Toen Alcantara terug bij Bazaine kwam zei hij:

— Uwe excellentie zal nooit raden wat er op handen is.

— Gij maakt mij benieuwd!

— Een tweegevecht, generaal.

— Een tweegevecht! herhaalde de maarschalk. Ik voorspelde het daareven al jokkend maar was verre van te denken dat ik profeet was.

— Gij waart het, excellentie.

— En met wien? als er geen onbescheidenheid bij is?

— Met don Diego.

— Zoo! Hebt gij dien braven zaligen man maar die tevens een vechthaan is op de teenen getrapt?

— Toch niet.

— Misschien ben ik onbescheiden.

— Oh neen, Uwe Excellentie, alhoewel het geheele geval mij erg hindert. Niet om het duël zelf. Hemel, neen! maar omdat er een naam in gemengd wordt.

— Toch niet der Roode Roos?

— Gij zegt hem, generaal.

— Voor haar?

— Ja.

— Met don Diego?

Alcantara knikte.

— En hoe is dit gekomen?

— Ik weet het niet.

Bazaine zeide op gullen toon:

— Ta, ta, mijn beste graaf, heb nu eens geen halve geheimen voor mij. Gij staat op vertrouwelijken voet met de Roode Roos.

— Ik geef u mijn woord van eer, Excellentie, dat gij heden avond getuige zijt geweest van onze eerste toenadering.

— Ah bah!

— Het is zóó!

— En haar naam?

— Dien ken ik niet.

— Wie zij is?

— Weet ik evenmin.

— Welk een roman!

— Dat is het, uwe excellentie. Maar het hindert mij de Roode Roos gemengd te zien in een tweegevecht dat gerucht zou kunnen maken.

— En het is don Diego die u uitdaagt?

— Ja.

— Met welk recht?

— Dat weet ik niet.

— Dat moet ge weten, Alcantara. Parbleu, men neemt zoo'n duël niet aan.

— Mijnheer de Keratry zei het mij reeds.

— En mijnheer de Keratry heeft overhoop van gelijk!

— In Frankrijk misschien, excellentie, maar in Mexico staat het anders. Men zou mij van lafheid beschuldigen en mijn vijanden...

— Hebt gij vijanden, graaf, dat geloof ik niet!

— Men heeft er altijd, excellentie.

— Welnu?

— Die zouden zeggen dat ik voor den degen van don Diego bang ben.

— Dan gaat dit gevecht werkelijk door?

— Ja, uwe excellentie. Morgen vroeg om 10 uur.

— Waar?

De edelman aarzelde.

— Wat weerhoudt u het mij te zeggen, mijn beste Alcantara!

— Ik vrees, excellentie, dat gij om beters wil zoudt maatregelen nemen tot het beletten van zulk onzinnig tweegevecht.

— Gij bekent dus dat het onzinnig is?

— Volkomen, maar onvermijdelijk. En uwe excellentie zou mij een zeer slechten dienst bewijzen met het te willen verhinderen. Er zou verteld worden dat ik mij met dit doel tot u heb gewend.

— Het is waar, graaf. Wij officieren zijn dikwijls verplicht ons leven te wagen voor iets waar een ander mensch schouderophalend voorbijgaat. Wij zijn het slachtoffer van een misplaatst eergevoel.

— Waartegen wij niet kunnen indruischen Excellentie.

— Het is zoo. Ik beloof u niets in het werk te stellen om het te verhinderen. Het was inderdaad met dit inzicht dat ik u uur en strijdperk vroeg.

— Wij vechten in de dreef van Tacubaya, Excellentie.

— Ik wensch dat het duël niet noodlottig eindige noch voor u noch voor don Diego. Maar ik vraag mij af met welk recht die luimige Mexicaan zich als ridder der Roode Roos aanstelt.

— Dit bekommert me ook het meest, Excellentie!

— O, ge zijt jaloersch!

— Ik beken dat het mij ontgoochelend voorkomt den dikken buik van don Diego tusschen mijn zwartoogige senorita en mij te zien oprijzen.

— Dat het u niet te zeer bekommere, beste graaf. Don Diego zal u den loef niet afsteken. De Mexicaansche schoonen groeten hem allen en zenden hem kusjes maar het is meer uit jok dan uit ernst. Overigens de brave man laat zich seffens veel voorstaan eer het voorwerp zijner aanbidding er van bewust is. Dit gebeurt wel meer. Maar het wordt laat, mijn waarde Alcantara, en tijd dat wij ons ter rust begeven.

— Laat mij zoo vrij zijn u nog een vraag te stellen, Excellentie?

— Welnu?

— Ik heb aan den heer de Keratry gevraagd mijn getuige te zijn; mag ik uwe toestemming daartoe verwerven?

— Uit ganscher harte!... Hij moet me dadelijk den uitslag van het gevecht komen melden. Goeden nacht.

Met een hartelijken handdruk scheiden de maarschalk en de graaf.

HOOFDSTUK XV

DE AANSLAG OP HET LEVEN VAN DEN KEIZER

Op de *Plaza Mayor* had een hotelhouder met de landing des keizers het opschrift van zijn gasthof veranderd en nu heette het sinds eenige weken: *Groot Keizerlijk Gasthof*.

De twee mannen die we in den nacht bij den maarschalk Bazaine hebben ontmoet traden binnen om half-negen 's morgens.

Aan den opperbediende vroeg degene, die wij met den naam van don Quichotte hebben bestempeld, of don Diego reeds in de ontbijtkamer was verschenen.

Inderdaad, de verliefde en opvliegende Mexicaan had daar zijn intrek genomen.

— Nog niet, senores, was het antwoord.

— Gelief ons dan onmiddellijk bij hem te geleiden.

— De senor slaapt nog gewis, mijne heeren, en is niet gewoon zoo vroeg op te staan.

— Ja, maar hij verwacht ons.

— Het is maar, mijne heeren, dat de senor hier gister avond na den schouwburg zeer opgewonden is binnen gekomen. Hij heeft drie bedienden van de trappen geworpen en mij heeft hij door het venster gesmeten.

De twee vrienden vonden daarop niets anders te antwoorden:

— We weten het, *compadre*, de man had uitspanning noodig.

— Daarna heeft hij een ontelbaar getal glazen xeres en champagne gedronken.

— Dat is zijn gewoonte, vriend.

— Tot we hem eindelijk met zes mannen naar zijn kamer hebben moeten dragen.

— Zeer goed!... *Suave!* meende don Quichotte.

— En nu is het te veronderstellen dat zijne Excellentie don Diego nog liever zal verlangen wat te rusten.

— Het kan niet, vriend. Don Diego wacht ons. Het is voor een zeer dringende zaak. Leid ons tot hem.

De opperdienaar aarzelde.

— Hij zal mij de ribben breken, senores. Gister avond heeft hij het mij beloofd.

— Wij nemen de zaak op ons.

— In Gods naam dan! zuchtte de man.

Te zamen gingen zij een trap op en eenige gangen door.

Van verre wees de bediende eene deur.

— Daar is het! spak hij.

— Goed, *hombre*, nu zullen wij het wel vinden.

De kellner was erg in zijn schik er van door te kunnen gaan, ook haastte hij zich de trappen af.

De twee mannen gingen tot de kamer en deden de deur open zonder kloppen.

Het eerste wat hun trof was een vreeselijke warboel.

Niet mogelijk zich te vergissen in den toestand waarin hun vriend tehuis was gekomen.

Hier lag zijn hoed, ginder zijn zwaard, daar zijn zarape of mantel.

Op het bed lag een zwaar lijf uitgestrekt, de beenen nog met kuitendekkers omgespt, de armen uiteen.

Het was don Diego.

Zijn gelaat was rood en glom als een kool. Hij snorkte luid en diep dat er de machtige borst van golfde.

De haren en de snor waren in den war.

— He, don Diego! zei don Quichotte en schudde den slaper tamelijk hard.

Het baatte niet.

Te zamen brachten zij het lichaam half overeind in het bed.

Dan opende de kolos zijn oogen.

— *Qui en sabe?* brabbelde hij.

— Wij zijn het, don Diego!

— *Caramba!* murmelde hij en wou voortslapen.

— Ge moet gaan vechten... Gij hebt een duël!

Hij hoorde maar half. Nog soezeriger en slaperig liet hij zich toch van het bed glijden, wreef zich de oogen en staarde zijn vrienden verbaasd aan.

— Ha, Jose, zei hij tot don Quichotte.

En tot de andere:

— Zij gij het, Pedro?

Beiden knikten en lachten vergenoegd.

— Wat uur is het? vroeg don Diego.

— Half negen.

— Zoo vroeg!... en hij geeuwde eens.

— Het is hoog tijd, *companero*.

— Wat weer is het?

— Heerlijk weder! *Suave!* antwoordde don Quichotte of Jose gelijk men hem heeten wil.

— Ik heb dorst, geef me de karaf water eens over

In één teug ging ze leeg.

— Komt straks terug, sprak hij, ik moet nog wat slapen.

— Neen, Diego, neen! zei Pedro.

— En uw duël? vroeg Jose.

De man spalkte de oogen op.

— Mijn duël! Welk duël?

— Wel om 10 uur!

— Met wien?

— Met den graaf Hernando de Alcantara, den keizerlijken ulhaan.

Don Diego bracht de hand over het voorhoofd... Ja, nu herinnerde hij zich...

— Ha! ja... de schouwburg... de Roode Roos... Bazaine... de witte zakdoek... Alcantara!

Hij rekte zich uit, geeuwde nog eens en zei dan:

— Om wat uur?

— Tien uur.

— Goed. En waar?

— Te Tacubaya in de groote dreef.

— Heerlijk gekozen!... Gracias, vrienden. In diezelfde dreef heb ik er reeds twee verleerd don Diego in den weg te staan. Die hofjonker met zijn pruilmondje en zijn verliefde oogen zal ik de ooren afkappen en de goesting doen voorbijgaan nog ooit de Roode Roos aan te kijken... als hij er van door komt.

Don Diego stak zijn kop in een waterkom, krulde zijn snor en was op vijf minuten reisvaardig.

— Het schijnt, zei Jose, dat ge gister drie dienaars van de trappen hebt geworpen?

— Heb ik?

— Naar men ons verteld heeft.

— Zijn ze dood?

— Dat weten wij niet; wij hebben er niet achter gevraagd.

— Ik herinner het mij niet.

— En den opperkellner hebt ge door het venster gewalst.

— Ik weet er niets meer van.

— Maar die leeft nog. Hij heeft het ons zelf verteld.

— Zooveel te beter. Laat ons nu gaan! *A propos*, welke wapens?

— De degen!

— Uiterst aangenaam. Ik dank er u voor, mijne vrienden.

Hij haalde zijn degen uit de scheede, bezag de punt, boog het lemmer en murmelde:

— In orde!

Op dit oogenblik ging er een groot gedruisch op in den gang. Men hoorde kibbelende stemmen en daarboven plotseling een scherp geschreeuw.

— Don Diego! Don Diego!

— Ze roepen mij! sprak de caballero bedaard en stapte naar buiten.

— *Caramba!* wat is dat ginder?

Zijn stem klonk als een klok en gelijk een schot al de vogels in de weide doet opvliegen en vluchten, zoo stoven de bedienden uiteen die daareven met iemand aan 't worstelen waren die kost wat kost door wilde.

Zijn kreet had hem vrij gemaakt.

— Don Diego! riep iemand en kwam tot hem toegesneld.

— *Santa Viergen!* Mijn jonge Indiaan van Puebla! kreet de man. Wat geluk u te zien?

Voor hem stond inderdaad de struische knaap Arroz maar bezweet en buiten adem.

— Ze wilden mij niet doorlaten, zei hij.

— Ik zal ze de ooren van hunnen dommen kop afkappen! brulde don Diego. Wat is er, amingo!

— U alleen spreken, meester.

— Het zijn twee vrienden.

— Neen, alleen! herhaalde het jongetje halstarrig.

— Kom dan.

En tot zijn vrienden:

— Verschooning, senores. Ik ga voorop met dezen jongen. Wilt ge zoo goed zijn te volgen?

Toen ze wat afgezonderd waren fluisterde Arroz:

— De keizer is in gevaar... hij moest dezen morgen vermoord worden!

— He!... wat!... Droomt ge?

— Neen, neen! Ik bid u, ik smeek u, don Diego, vraag mij nu niet uit... geloof mij en volg mij... ik heb het geheim onderschept, afgeluisterd... Maximiliaan moet heden morgen op zijn gewone wandeling door de bosschen van Chapullepec gedood worden...

— Door wie?

— Door guerrilleros!... Ze liggen reeds op loer... ik heb ze gezien... Ik kom van Chapullepec geloopen naar hier... Ik ben het paleis willen binnendringen... ik wou den keizer spreken... of iemand van zijn gevolg... Ze hebben gedreigd op me te schieten indien ik niet maakte dat ik uit den weg kwam... Wat doen? Ik ben tot u gekomen!

Don Diego keek ernstig en bekommerd hetgene hem niet dikwijls gebeurde.

— Zijt ge zeker, Arroz.

— O! senor! ik smeek u, geloof mij.

— In Puebla... 't is maar om te zeggen... in Puebla hebt gij u toch bedrogen... evenals in kolonel Lopez.

— O senor! senor! ik zal u alles uitleggen... In Puebla heb ik den keizer gered, heb ik Rubio die u moest vermoorden omver geschoten... Volg mij en gij zult zien dat ik niet lieg.

— Ik volg u! riep don Diego geestdriftig uit.

— Goddank! zei Arroz de handen saamvouwend.

— Naar waar?

— Naar Chapullepec!

— Ik zal mijne vrienden mede nemen.

En zich omwendende :

— Senores, den zadel in! wij gaan naar Chapullepec.

— Wat doen, don Diego?

— Dat zult gij onderweg vernemen.

— En uw duël?

De man sloeg de palm zijner hand op het voorhoofd dat het kletste.

— Caramba! 't Is waar!...

Hij was aarzelend en nadenkend blijven staan.

De stem van den jongen Indiaan die scherp klonk en smeekend wekte hem uit zijn mijmeringen.

— Kom, senor! bad Arroz hem bij den mantel trekkend.

— Het is, vriend, dat mijn eer op het spel staat. Ik heb een tweegevecht te Tacubaya.

— En het leven van den keizer?

— Caroi! Te paard, senores, en naar den graaf de Alcantara. Eerst deze zaak en daarna het duël.

Hernando de Alcantara stond met zijn getuigen Keratry en Frans Evraert gereed om naar Tacubaya te rijden.

Het was met weerzin dat de Vlaming de rol van getuige had aanvaard.

Al zijn welsprekendheid en overredingskracht had hij vergaderd om den jongen graaf van het onzinnig duël te doen afzien.

Het was vruchteloos geweest.

— Onzinnig, dom, barbaarsch, gek, al wat ge wilt! had Alcantara uitgeroepen. Maar onvermijdelijk. Het moet. Ik heb te kiezen tusschen aannemen of onteering! De zeden van Mexico eischen het aldus.

De schilder had ten einde raad toegestemd.

Weigerde hij dan waren er honderd officieren in de hoofdstad die het zich als een groote eer zouden toegerekend hebben getuigen te wezen van den graaf Hernando de Alcantara. In elk geval ging het gevecht door.

Evraert dacht dat hij best deed van te aanvaarden.

Op het terrein zou hij trachten de partijen te verzoenen. Don Diego had een goed hart, misschien zou dit wel gelukken.

En wilden de strijders er niet van hooren elkander de hand te geven, dat kon hij nog op de getuigen drukken om een ongeluk te verhoeden.

In plaats van den degen kon men de pistool voorstellen. En dan... dan had hij zijn plan. Hij zou de wapens laden met slaghoedjes zonder kogels. Het was best, dacht hij, dat hij meeging.

De graaf, die meer aan 't etiket hield dan don Diego had zijn uniform aangetrokken en twee gelijke degens in een doek gewonden.

Buiten wachtte een rijtuig.

— Alles vaardig? vroeg hij.

Ja, alles was in regel.

De drie mannen stapten naar buiten toen zij een zonderlingen ruitersstoet in vollen galop zagen naderen.

Er waren vier ruiters, waarvan een gekleed als een heer, twee andere blootshoofd met geweren op den rug en achteraan een Indiaansche knaap.

— *Todos Diablos!* sprak de graaf. Is dat mijn tegenstrever niet?

— *Ma foi, oui!* antwoordde Keratry.

— Het is don Diego!... sprak de schilder. Hij doet ons teeken. God geve dat hij tot betere gedachten gekomen zij!

Verwonderd bleef de jonge graaf wachten.

Don Diego groette heusch.

— Senores, sprak hij, veel uitlegging kan ik u niet geven, maar als wij dezen jongen Indiaan mogen gelooven — en ik geloof hem — dan zullen we aanstonds naar Chapullepec rijden waar het leven van den Keizer in gevaar verkeert.

Onthutst bezagen de drie vrienden elkander.

— De Keizer in gevaar! herhaalde de Keratry ongeloovig.

— Ja, mijnheer de Franschman! antwoordde don Diego bitsig, en als ge mij niet gelooft zal ik u dezen namiddag de ooren van het hoofd kappen!... Mijnheer de Graaf, vervolgde hij tot Alcantara, verleent ge mij uitstel tot dezen namiddag?

— Met veel genoegen, Senor Diego!

— Dan vliegen wij naar Chapullepec.

— Wij gaan mede, zeide de graaf.

— Bravo, senor! juichte don Diego. Dat heet ik spreken! Het zal voor mij een groot genoegen zijn heden namiddag met u den degen te kruisen. Nu vooruit!

— Koetsier, volg die ruiters! beval de graaf. De drie mannen sprongen in het rijtuig dat in vliegende vaart de paarden volgde op den weg naar Chapullepec.

Als een wervelwind stoven allen vooruit en de afstand tusschen Mexico en Chapullepec werd op eenige minuten afgelegd.

De schildwachten stonden voor het kasteel.

— Is Zijne Majesteit op het kasteel? vroeg don Diego die het eerst aankwam.

— Zijne Majesteit is daar juist uitgereden, senor.

— *Caramba!* riep don Diego onrustig. En met een geleide?

— Met een ordonnancie-officier.

— Caramba! Caramba!

In het rijtuig hadden Alcantara, Keratry en Evaert over dit zonderlinge en onverwachte voorval druk gesproken langs den weg.

Wat was er van waar?

In alle geval Evraert was tevreden dat het duël verdaagd was maar hij was langs een anderen kant bezorgd om 's keizers lot.

De Franschman de Keratry geloofde er niet aan. Alcantara ook twijfelde maar wist dat don Diego in elk geval uit oprechtheid des harten handelde.

Een hinderlaag kon het ook niet wezen want dan zou men Chapullepec niet uitgekozen hebben.

Van don Diego kon zelfs de veronderstelling van een valstrik niet aangenomen worden, maar de Indianen hadden zulken slechten naam!

In elk geval, ieder had zijn revolvers in gereedheid gebracht.

Toen het rijtuig stil hield hoorden zij don Diego roepen :

— En welken weg heeft de keizer ingeslagen?

De schildwacht wees naar het donkere bosch dat zich vijf minuten verder uitstrekte.

— *Adelante!* Vooruit! riep don Diego.

— Halt! niemand door! sprak de schildwacht.

Don Diego werd vuurrood.

— Niet door! brulde hij en de degen flikkerde reeds in zijne handen.

De schildwacht legde op hem aan :

— Een stap vooruit en ik schiet.

Alcantara sprong in uniform uit het rijtuig.

— *Abajo las armas!* (De wapens neer!) beval hij.

En daarna :

— Wij moeten door, het geldt het leven van den keizer. Ik neem het overtreden van uw consigne op mij.

— *Gracias! gracias!* riep don Diego dankbaar tot den graaf.

De stoet van ruiters en rijtuig verdween weldra in het bosch.

. . . . . .

De keizer had de gewoonte elken morgen een wandeling te paard door het eeuwenoude woud rond Chapullepec te doen.

Gelijk de schildwacht zei had hij dan slechts zijn ordonnancie-officier bij zich, die nog doorgaans op eenige stappen achter Zijne Majesteit reed.

Op dien morgenrit wilde Maximiliaan alleen zijn met zijn gedachten. In de vrije weelderige natuur ontwarde zich het struweel zijner staatsbeslommeringen en zag hij klaarder hoe hij handelen moest.

Het goedige blauwe oog vermeidde dan in de lichtspelingen van zon en schaduw waarin het loover trilde.

Als een dier onder de voeten van zijn paard opsprong dan volgde hij aangetrokken zijne bewegingen.

Van de jacht hield de keizer niet; hij vond het niet erg moedig dieren te gaan doodschieten die zich niet verdedigen kunnen.

Dien dag was hij verdiept in gepeinzen over het lot van Mexico.

De moeilijkheden rezen als bergen voor hem op doch verre van daardoor zijn moed verzwakt te zien, verstaalde dit zijne mannelijke ziel.

Eensklaps werd hij onderbroken door de stem van zijn ordonnancie-officier, een zijner landgenooten :

— Sire!

Hij keerde het hoofd om en vroeg minzaam:

— Zegt gij iets, Fritz?

— Mij dunkt, Uwe Majesteit, dat iets door de struiken ritselt.

— Het een of ander dier gewis.

— Het schijnt mij toe, Uwe Majesteit, dat het geritsel ons volgt. Wil ik er mij eens van overtuigen dat er niemand schuilt?

Maximiliaan had den tijd niet te antwoorden.

Op het oogenblik dat zijn paard uit een smallen weg stapte zag hij een half dozijn ruwe mannen die den loop van hun geweer op hem gericht hadden.

— Halt ? sprak een hunner.

Instinktmatig hief de vorst de hand op als om de kogels af te weren die hem op elken stond konden doorboren.

De kalmte stond op zijn aangezicht te lezen.

— Ik ben uw keizer ! sprak hij. Wat wilt ge ?

— Uw leven ! antwoordde een dreigende stem.

Een losbarsting van geweren volgde en een kruitdamp walmde onder de boomen...

De keizer zat onbeweeglijk en kalm in den zadel.

Drie der schelmen lagen ten gronde, waartusschen degene die Maximiliaan had toegesproken. De drie andere vluchtten gewond door het bosch.

Uit de struiken sprongen don Diego, graaf de Alcantara, Frans Evraert, de Keratry en Jose met Pedro.

De keizer verwachtte zich aan een nieuwen aanval... Hij had den tijd niet iets te bedenken, zoo snel was alles gegaan !

Wie schetst zijne verwondering toen hij zoo onverwachts de vriendengezichten zag zijner redders.

Hij daalde van zijn paard af en drukte met ontroering hunne hand.

— Uw redder, Majesteit, die al de eer van den dag verdient is hier !... zei don Diego.

Hij keek in het ronde en zocht naar den jongen Indiaan Arroz...

Deze was spoorloos verdwenen ! Vruchteloos zocht men in het bosch... De jongen die voor de tweede maal het leven van Maximiliaan redde was verdwenen.

Er werd overeen gekomen dien aanslag geheim te houden maar allen werden op het kasteel ontvangen en droegen 's anderdaags op de borst de keizerlijke orde van Guadelupe.

In het paleis vroeg don Diego verlof voor hem en voor zijne vrienden van te mogen doorgaan daar hij een tweegevecht had met den graaf Hernando de Alcantara.

De keizer nam beider hand en legde ze ineen.

— Maar, Majesteit, de zaak kan niet uitgemaakt worden dan met den dood van een van ons beiden, wierp don Diego op.

De aanleiding tot het tweegevecht werd toen verteld tot groote verwondering en vreugde van Maximiliaan.

Don Diego bekende dat hij met de Roode Roos geen andere betrekkingen had dan dat zij hem een ander tweegevecht had doen missen !

Maximiliaan had ook de Roode Roos den avond te voren in de opera opgemerkt en hij sloot den twist met tot don Diego te zeggen dat de Roode Roos vrij moest blijven in haar keus tusschen hen beiden, maar dat ze niet door geweld moest veroverd worden.

Als vrienden keerden don Diego en Alcantara naar de stad terug.

De eerste dacht weinig meer om de Roode Roos maar Alcantara had haar niet vergeten.

HOOFDSTUK XVI

HET VERHOOR

Toen de keizer met een glimlach bij zijne gemalin verscheen giste deze niet welk vreeselijk gevaar haren echtgenoot als door een wonder toeval kwam te ontsnappen.

Om haar niet te verontrusten zei hij van het gebeurde geen woord en vroolijk liep het ontbijt af.

Om drie ure was Maximiliaan als naar gewoonte bij de krijgsoefeningen der troepen tegenwoordig en liet zich door de kommandanten der verschillende korpsen inlichten omtrent den voortgang der oorlogstoerusting.

Nog na vier uur was hij daarmede bezig omstreeks welken tijd door toedoen van maarschalk Bazaine, de vertegenwoordigers van den oud Spaanschen adel zich reeds in zijn paleis verzamelden.

Blijkbaar wilden deze heeren alle opzien vermijden want zij kwamen één voor één in hun mantels gewikkeld te voet aansluipen en slechts enkelen der rijksten, waaronder zich de graaf de Campanas bevond, reden er in hun staatsiekoets heen.

Er heerschte, gelijk wij reeds zeiden, nog altijd een hevige veete tusschen de Mexicaansche inboorlingen of Creolen en de Spanjaards.

Deze werden nooit anders dan met den

naam van *Gachupinnen* bestempeld, die iets verachtelijks in zich sloot.

De Spanjaards, die eeuwen het land hadden beheerscht naar willekeur, zagen met leede oogen dat zij nu met de Creolen gelijk stonden.

Zonderlinge oneenigheid !

Alsof de zonen der Spanjaards, op Mexicaanschen bodem geboren, ook geen Creolen zouden zijn ?

De *mayor domo* ontving hen in de gang en geleidde hen naar een salon op de beneden verdieping met de opmerking dat Zijne Majesteit nog bij de krijgsoefeningen was.

De keizer zou echter op het bepaalde uur van het verhoor terug in het paleis wezen.

Ten vijf uur kwam Maximiliaan dan ook in het kasteel terug en spoedig daarop berichtte hun de mayor domo dat het Zijne Majesteit aangenaam zou zijn hen bij zich te zien.

Er waren omtrent veertig, allen geboren Spanjaarden, die voor een gedeelte nog onder de heerschappij van Spanje stonden en voor een gedeelte na den bevrijdingskrijg van Mexico in dit land gekomen waren.

Wanneer de adel in het algemeen, naar het lichaam en den geest, uit de betere en edelere bestanddeelen eener natie moet samengesteld zijn (zal hij niet een onding, eene dwaasheid zijn !) dan beantwoorden zij die daar bijeenkwamen volstrekt niet aan het eerste vereischte.

Allen waren het nietige, magere, afgeleefde, wanschapen mannen op wier gelaatstrekken te lezen stond dat ook aan de zielen de eigenschap van hoogere voortreffelijkheid moest ontzegd worden.

Alleen de kleeding was onderscheiden.

Naar kwaliteit en snede muntte zij uit.

Velen, bijzonder de oudsten onder hen, droegen het hofkostuum uit hun moederland.

Dit bestond uit een kleinen zijden mantel, een korte zijden broek, zijden kousen, schoenen met gespen, een degen en een hoed met een pluim.

Anderen waren in oude Spaansche uniformen gestoken en wederom anderen verschenen in Amerikaansche kleedij.

De graaf Alonzo de Campanas ging de anderen voor bij het binnentreden in de ontvangstzaal.

De keizer wachtte er de bezoekers op.

Hij scheen bij een blik op de binnentredenden zijne lichamelijke en geestelijke meerderheid te gevoelen want zijne krachtige gestalte had zich hoog opgericht en zijn vriendelijke blik rustte met een soort van medelijden op deze spotbeelden van oud Spaansche grootheid.

Daarvan mochten zij nog ternauwernood het ordekruis en de schoenen met gespen het hunne noemen.

De minzame uitdrukking van den vorst verried nochtans zijne gedachten niet.

Nadat hij de diepe buigingen met waardigheid beantwoord had verbrak hij het stilzwijgen en zeide :

— Ik verheug mij zeer u hier te zien, mijne heeren, inzonderheid omdat ik uwe komst aan achting voor mijn persoon en niet aan mijn rang hier te lande mag toeschrijven. De keizer kan de belangen van enkelen niet voorstaan : zijn streven, zijn werken geldt het welzijn van de geheele natie.

— Alleen aan den geliefden hoogvereerden persoon Uwer Majesteit geldt deze onze alleronderdanigste opwachting, zeide de graaf de Campanas met een diepe buiging het woord opvattend. Wij komen aan Uwe Majesteit onzen diepsten eerbied en onze innigste verknochtheid betuigen. Wij zijn onder de zegenrijke, wettelijke bescherming van door erfenis verkregen rechten geboren en opgevoed. Wij hebben de liefde tot en de trouw aan zulke staatsinrichtingen ook in dit land der willekeur en der volksregeering behouden.

Na deze plechtige aanspraak van den graaf de Campanas deed de *conde* de Carilla een stap voorwaarts, maakte een diepe buiging en zeide daarop met een zachte piepende vrouwenstem :

— Bij deze verzekering van onzen diepsten eerbied en innigste genegenheid voegen wij ook den hartelijken wensch, Majesteit, voor uwen troon en 't geluk uwer wapenen. Aan dat geluk durven wij de hoop verbinden dat Uwe Majesteit met lauweren gekroond krachtig het roer van den Staat moge aangrijpen en aan het land wetten, rust en veiligheid schenken. Veiligheid, Majesteit, van personen. van eigendommen en van rechten door erfenis verkregen.

Deze laatste woorden sprak de schriele, magere edelman met een vuur dat zijne krachten zoo zeer te boven ging dat hij bij eene daarop volgende diepe buiging, als werd hij door eene duizeling overvallen, waggelde.

Een breedgeschouderd man, met een langen neus, scherp van gelaat, loodkleurige ingevallen wangen en een blauwen bril, greep

hem bij den arm en bracht hem weder in het evenwicht.

Nadat nog verscheidene anderen van den uitgelezen adel aan Maximiliaan de verzekering van hunnen eerbied en van hun verkleefdheid gegeven hadden, vatte de vorst het woord weder op en zeide :

— Mijne heeren, door de gevoelens welke gij ten opzichte van mijn persoon aan den dag gelegd hebt acht ik mij ten hoogste vereerd en in uwe wenschen voor het geluk des vaderlands deel ik van ganscher harte. De eerste voorwaarde echter om deze wenschen in vervulling te doen komen, is de verdrijving van den opstand uit ons land. Hiertoe wordt een leger vereischt, dat moedig en talrijk weze. Om dit leger op de been te brengen is er geld noodig. Ik heb met leedwezen van maarschalk Bazaine vernomen dat geen uwer geachte namen op de lijst der vrijwillige bijdragen, tot de uitrusting van het leger voorkomt. Misschien zijt ge hier gekomen om mij persoonlijk uw besluit daaromtrent mede te deelen.

Dit was raak.

De ontsteltenis was algemeen.

Ze durfden elkander niet bezien.

Een donderslag bij een helderen hemel had die aanzienlijke mannen niet zooveel schrik kunnen aanjagen als de laatste woorden van den keizer.

Zij schoolden bijeen als schapen bij het rollen van den donder en allen vestigden hunnen blik op den graaf de Campanas alsof zij van hem redding uit den nood verwachtten.

Hij trad dan ook met een buiging voorwaarts en zeide :

— Uwe Majesteit moge mij eene opmerking allergoedgunstigst vergeven. Mijn naam staat op de lijst met vijftien duizend piasters er achter.

De keizer glimlachte.

Een fijne ironische trek lag op zijne lippen.

— Gij bedoelt uwe nicht de *condesa* Gabrielle de Campanas, heer graaf.

En hij vervolgde :

— Inderdaad zij is eene vaderlandslievende vrouw die u met haar goed voorbeeld voorgegaan is.

— Zij is eene Creoolsche en de Creoolsche adel heeft thans de macht, die eens aan ons toebehoorde, geheel in handen. Zijn belang brengt mede de tegenwoordige toestanden te behouden en wij, we moeten ze verwenschen, bracht de graaf de Campanas in het midden.

— Maar de Creolen zijn immers de wettige kinderen van den oud Spaanschen adel, waarom wilt gij u dan met hen niet op gelijken voet plaatsen ? vroeg Maximiliaan.

— Omdat zij met ons niet op een gelijken voet willen staan, Majesteit ! Omdat zij ons uit openbare ambten en eereposten verdringen ! Omdat zij ons verachten, bespotten en onze rechten met voeten treden ! hernam Campanas met meer gloed dan de etiket hem eigenlijk toeliet en al zijne medegezellen ondersteunden zijne verklaring door woorden van toestemming en bijval.

— Maar ook niet een uwer zonen heeft dienst genomen in het leger, bracht de keizer eenigszins scherp in het midden.

— Het zijn immers Creolen, Majesteit, antwoordde de edelman met het piepend stemmetje, die ons de wet willen stellen maar van ons geene bevelen afwachten.

— Allen invloed, dien wij op hen kunnen uitoefenen als mede onze have en goed willen wij ter beschikking van Uwe Majesteit stellen, als er een einde zal gekomen zijn aan dezen willekeurigen toestand, vervolgde de graaf de Campanas met eene diepe buiging. Ja, ging hij voort met steeds klimmende stem, de laatste druppels bloed willen wij ten offer brengen om de steunpilaren van uwe Majesteit te zijn.

Allen stemden met dezen uitroep in.

De keizer wilde het onderhoud afbreken dat hij niet langer met zijne waardigheid in overeenstemming vond.

Ernstig en uitdrukkelijk sprak hij :

— Ik wil de vorst zijn van al mijne onderdanen en daarom wensch ik dat alle onderscheid tusschen den Oud-Spaanschen adel en den Creoolschen ophoude. Beiden moeten gelijke rechten, gelijke eer, gelijke aanspraken hebben. Dan eerst kan de gezamenlijke adel een vaste steun der regeering zijn en door haar als door haar grondzuil bevestigd worden.

Hij boog vriendelijk met het hoofd en besloot :

— Ik geef u oorlof, mijne heeren.

Het verhoor was afgeloopen.

Overeenkomstig de voorschriften der strengste etiket verlieten de edellieden de zaal.

Maximiliaan was van hun bijzijn bevrijd.

In zijn groote zelfbeheersching had hij het geduld geput om dien verwaanden adel aan te hooren.

Toen hij van zijn salon in zijn aanpalend studievertrek trad, was hij verwonderd een

toegevouwen blad op het groen laken van zijnen lessenaar te vinden liggen.

Dit lag er daareven niet.

Hij nam het op, ontvouwde het en las de volgende woorden :

« *Dat Uwe Majesteit zich hoede voor de Roode Roos.* »

Geen handteekening.

Maximiliaan scheurde het en wierp het in de papiermand onder zijn minister-bureel.

— Zal ik nu altijd en overal die Roode Roos gaan ontmoeten ? vroeg hij zichzelven af. En waarom moet ik mij voor haar hoeden ?... Wie bracht dit papier in deze kamer ?... Ik leef hier als in een glazen huis waarvan de deuren zouden openstaan. De minste mijner daden worden bespied en het is bijna of eenieder hier naar willekeur in- en uitloopt. En ook is het mogelijk dat ik in de handen der guerilleros val in het bosch zelf dat aan mijn park toebehoort ? Zijn er dan geene schildwachten of word ik door het verraad omringd ?

Maximiliaan blikte peinzend naar de bergen...

HOOFDSTUK XVII

DE ONTMOETING

Vruchteloos had Frans Evraert overal naar de bevallige senorita gezocht die hij in de kathedraal had ontmoet en wier beeltenis hem tot model zijner prachtige madonna verstrekte.

De graaf Hernando de Alcantara had hem geholpen in zijne opsporingen doch hij was niet gelukkiger geweest.

Op zekeren morgen kwam de edelman bij zijn vriend den kunstschilder op het oogenblik dat deze hopeloos voor zich staarde.

— Nooit zal ik haar wedervinden ! murmelde hij.

De Vlaming had alle werkkracht verloren. Van gansche dagen deed hij niets meer.

— Gij zult haar wedervinden, klonk de stem van zijn vriend achter hem.

— Ha ! Hernando ! Ik ben verheugd u te zien.

— Zijt gij verheugd ? schertste de edelman.

— Zeer verheugd !

— Men zou het werkelijk aan uw gelaat niet zeggen. Gij ziet er uit als een lijkbidder.

— Ik ben niet gelukkig, Hernando.

— Omdat gij wanhoopt haar weder te zien ?

— Ja.

— Welnu ik heb het middel gevonden !

— Welk middel.

— Van haar weder te vinden.

Frans Evraert staarde den officier ongeloovig aan.

— Gij geloof mij niet, beste ?

— Ik durf niet hopen.

— Wilt gij het weten ?

— Ik reikhals naar een glimp van hoop.

— Dit middel, dit onfeilbaar middel is... Raad eens ?

— Neen, vriend, ik heb mijn hoofd reeds afgebeuld om iets te vinden. Zeg het mij spoedig !

— Is een tentoonstelling ?

— He ?... Wat ? vroeg de schilder.

— Wel ja een tentoonstelling van uwe Madonna. Heel de stad komt er naar zien...

— En zij ook, meent ge ? Dat is niet zeker !

— Neen, maar is het portret gelijkend ?

— Sprekend !

— Wel spoedig zal de stad een naam zetten op uwe Madonna... Men zal zeggen aan wie ze gelijkt !

— Gevonden ! riep de Vlaming geestdriftig uit en de beide handen van den graaf met dankbaarheid drukkend.

. . . . . .

's Anderdaags 's morgens stond er in al de dagbladen een bericht waarin de Vlaamsche schilder Frans Evraert bekend maakte dat een Madonna dagelijks in een der zalen van het Akademie-paleis zou tentoongesteld worden.

Aan den ingang der zaal zou gelegenheid zijn tot het geven van vrijwillige bijdragen ten behoeve van het leger.

De dagbladen voegden erbij dat allen die het wel met het vaderland meenden de prachtige schilderij van den jongen Vlaamschen meester zouden komen bewonderen.

Nauwelijks waren de kranten verschenen of honderden van menschen uit alle standen begaven zich naar het paleis.

De keizer gaf het voorbeeld en met de kei-

zerin was hij reeds voor den middag een bezoek komen brengen aan Evraert's schilderij.

Bij die gelegenheid had prinses Charlotte zich eenige oogenblikken met haren landgenoot onderhouden.

Doch de kunstenaar verwachtte meer! Zijn hart was elders!

Aan het uiteinde der groote zaal was de schilderij op een roodfluweelen grond opgehangen.

Als met tooverkracht hield dit portret iedereen, wiens blikken er eenmaal op rustten, geboeid.

Het was voor hen die pas binnen kwamen moeilijk om het te naderen daar de voorste rijen der toeschouwers niet schenen weg te gaan.

Voortdurend deden zich uitroepen van verrassing, verwondering en verbazing onder de menigte hooren, welke zich voor het portret verdrong.

Evraert zelf had zich onder het volk begeven en luisterde opgetogen naar de geestvervoering die zijn kunstwerk te weeg bracht.

Hij zag daarin slechts de hulde die aan het origineel van het madonnakapje gebracht werd.

Maar geen naam liep van mond tot mond, zooals hij gehoopt had.

Waar groepen bijeen stonden ging hij luisterend voorbij... Niets!

Te vergeefs ook had hij onder de aanwezigen telkens weder naar dit origineel rondgekeken, daar een flauwe hoop in zijn hart ontkiemd was, dat het goede doel der tentoonstelling waar misschien ook zijn schilderij zelve het schoone meisje daar heen zoude lokken.

Zij verscheen niet.

Doch levendig stond zij voor het oog van zijn geest en in gedachten aan haar verdiept had hij zich van het portret verwijderd en naar het raam begeven.

Wat was dat?

Een algemeene opschudding!...

Hij zag dat de deuren der zaal wijd werden opengeslagen.

De keizer was geweest!

Bazaine, Miramon, Almonte, Mejia waren geweest!

Welk aanzienlijk persoon werd dan aangemeldt?

Want de schilder bemerkte dat men in de nabijheid der deur voor de binnentredenden plaats maakte.

Evenwel had hij dezen door het gedrang nog niet in het oog kunnen krijgen.

Eenige oogenblikken later zag hij dat het twee heeren en eene gesluierde senora waren voor welken men eerbiedig uit den weg ging en nu herkende hij in een der heeren den gewezen regent Salas.

Terwijl zij de groeten die hun toegebracht werden beleefd beantwoordden lichtte de dame den zwarten sluier van haar aangezicht.

Aller blikken vestigden zich op haar!..

Op hetzelfde oogenblik weerklonken in hare nabijheid uitroepingen van verbazing.

— *Par la santissima Madre!... La Madonna!* Bij de heilige Moeder Gods!... Het is de madonna! ging het van mond tot mond.

Zij was het, de biddende in de hoofdkerk!

Evraert had haar herkend nog eer de zijden sluier van haar engelachtig gelaat verdween.

Thans ontmoette haar blik den zijne.

Zij ontweek dien maar dat zij dien blik herkend had, dat deze meer beteekenis voor haar had dan alle andere die haar omgaven, verried de hoogroode blos welke eensklaps hare wangen kleurde.

Zij richtte eenige woorden tot haren jongsten metgezel en deze wees haar naar het portret der madonna, waarheen zij zich onder zijn geleide, niet zonder weder zijdelings naar Evraert te zien, begaf.

Men maakte plaats voor haar, men zag nu eens naar het portret, dan weder naar haar en de begeestering, die de schilderij onder de aanwezigen teweeg gebracht had, klom thans door het zien van het oorspronkelijke nog veel hooger.

De blik van den Vlaming vestigde zich onafgewend op het bekoorlijke meisje, het ideaal zijner schoonste droomen.

Zie! daar bleef zij eensklaps voor het portret staan...

De blos verdween geheel van haar gelaat dat als een albasten beeld tusschen de golvende lokken te voorschijn kwam.

Zij sloeg haar oogen neder, zag toen weder op naar het portret als wilde zij zich overtuigen van de werkelijkheid van hetgene zij gezien had.

Nu wendde zij hare groote, schoone, blauwe oogen met een uitdrukking van ontroerde vreugde naar den Vlaamschen jongeling.

Een vuurroode blos overtoog op dit oogenblik andermaal hare wangen.

Het was echter niet weder verbazing of zelfs

verlegenheid die haar bloed deed sneller vlieten!

Het was een ander gevoel dat zich van haar meester gemaakt had.

Evraert las in haren bezielden blik dat zij niet boos was omdat zij zich in het portret herkend had.

— Kijk maar eens goed, Gabriëlla, zeide haar jongere metgezel don Bernardo de Campanas, het is uw portret of gij er voorgezeten hadt!

Met een blik, waarin wantrouwen lag, voegde hij er bij :

— Hoe is het echter mogelijk zulk eene gelijkenis te treffen als de schilder u nooit gezien heeft.

De *condeza* of gravin Gabriëlla de Campanas — want deze was de jonge senora — scheen de woorden van haren neef don Bernardo niet gehoord te hebben en hield haren blik onafgewend op het portret gevestigd.

De president Salas trad weder naar haar toe met de woorden :

— Gij staart uwe eigene beeltenis met verbazing aan, *condeza*. Even als iedereen in de zaal u verwonderd aanziet over de sprekende gelijkenis van de Madonna met u.

— Ook ik, antwoordde het edele meisje, vind veel in dit portret dat op mij gelijkt, ofschoon men daarover zelf eigenlijk niet best kan oordeelen.

De schilder is immers een Europeaan, mijnheer de president, gaf Gabriëlla ten antwoord en weder bloosde zij over hare belangstelling in dien jongeling.

— Het is een Vlaming van goede afkomst, eene zekere heer Francisco Evraert; een landgenoot, voegde hij er bij van Hare Majesteit de Keizerin. Ik ben persoonlijk met hem bekend, het is een edele jongen in den vollen zin des woords en daarbij een bijzonder schoon man, hernam de president zich tot de jonge condeza wendende, aan wie de misnoegde trek niet ontging welke zich bij de laatste woorden op het lijfkleurig gezicht van haren neef vertoonde.

— Het wordt bij ons allemaal welkom geheeten wat uit vreemde landen hierheen verhuisd is, viel de neef hem honend in de reden.

— Bij dezen heer Evraert kunt gij gerust op narichten gaan, Don Campanas. Hij zal u als een edelman taal en antwoord geven. Ik ken hem zeer goed en hij is mij uit België ten zeerste aanbevolen, antwoordde Salas scherp.

Gabriëlla keek voor een oogenblik over haren waaier naar den kunstenaar als wilde zij de onrechtvaardigheid, hem door haren neef aangedaan, vergoeden.

Verscheidene aanzienlijke jonge Creolen baanden zich thans een doortocht tot de rijke *condeza*, om van de zeldzame gelegenheid gebruik te maken, haar hunne hulde te bewijzen, want het was iets buitengewoons dat zij zich op publieke plaatsen vertoonde, evenals zij slechts zeldzaam iemand in hare woning ontving.

Haar neef maakte zich ieder geschikt oogenblik ten nutte om de gesprekken met deze heeren af te breken en te bekorten.

Gabriëlla scheen dit niet te willen verhinderen.

Eindelijk wendde zij zich tot Salas met de woorden :

— Hoe vindt gij de uitvoering der schilderij, mijnheer de president.

— Heerlijk, overheerlijk, condeza.

— Ik bedoel het portret niet maar het stuk op zijn eigen.

— Het is een meesterstuk, condeza.

— Maar, vervolgde Salas op een verrassenden toon, zie eens daar hebt gij mijnheer Francisco Evraert zelf, vergun mij, condeza, dat ik hem aan u voorstel. Hij zal zich gelukkig achten het origineel van het ideaal dat hij zich geschapen heeft te zien.

Gabriëlla ontstelde een weinig en ontmoette andermaal den blik van den kunstenaar.

— Het zal mij zeer aangenaam zijn den grooten meester te leeren kennen, antwoordde zij oogenblikkelijk en verborg door middel van haren waaier de gemoedsbewegingen welke zich op haar gelaat afspiegelden.

De president leidde haar regelrecht naar den schilder.

Deze maakte eene diepe buiging toen Salas hem aansprak met de woorden :

— Vergun mij, mijnheer Evraert, dat ik u aan de doorluchtige condeza dona Gabriëlla de Campanas voorstel!

Beiden maakten eene diepe buiging en op hunne lippen bestierven de woorden die ze wilden uitspreken.

Het scheen alsof zij gevoelden dat dit oogenblik beslissend was voor hun gansche leven.

De gramstorige blik, dien don Bernardo op Evraert sloeg gaf dezen zijne tegenwoordigheid van geest terug en terwijl hij nog eene buiging voor Gabriëlla maakte zeide hij :

— Gij zult u mijne verbazing kunnen voor-

stellen, Condeza, daar ik in u het beeld verwezenlijkt zie dat mijne stoutste fantazie mij voorgetooverd heeft en dat ik te vergeefs in al zijne schoonheid en bekoorlijkheid op het doek heb trachten weer te geven. Thans, nu ik het ideaal mijner droomen in de werkelijkheid heb leeren kennen, zou ik in staat zijn tot het scheppen van eene nog schoonere madonna.

Terwijl hij dit zeide rustte zijn blik onafgewend op het bekoorlijke meisje, doch Gabriëlla hield haar oogen naar den grond geslagen en wist geen antwoord te vinden.

De president kwam haar echter ter hulp daar hij zich tot den Vlaming wendde met de woorden :

— Ik neem de vrijheid, mijnheer Evraert, u tevens met don Bernardo de Campanas, den neef der doorluchtige Condeza bekend te maken.

De begroeting der beide mannen die aan elkander voorgesteld werden was koel en stijf.

— Aangenaam!

— Zeer vereerd!

Dit waren de bondige zinnen waarmede zij de kennismaking sloten.

Don Bernardo vervolgde :

— Welken prijs hebt gij voor de Madonna bepaald, mijnheer Evraert?

— De prijs, mijnheer!

— Ja, ik wil het portret wel van u koopen.

— Het is voor geen geld van de wereld te koop, antwoordde de schilder kortaf, doch met een beleefden glimlach.

Het was hem of voelde hij dat de blik van Gabriëlla op hem rustte.

Hij zag haar aan en ontmoette hare wonderbare schoone oogen die hare dankbaarheid schenen te betuigen.

Don Bernardo ging voort op een onvriendelijken toon :

— Gij schildert uwe schilderijen toch om ze te verkoopen?

— Niet altijd, mijnheer.

— Ik ben bereid eene hooge som voor de Madonna te besteden.

— Onmogelijk, mijnheer.

— Zoo!

— Ik houd de schilderij.

— Mag ik u daarover mijne verwondering uitdrukken?

Lachend antwoordde de schilder :

— Kunstenaars, mijnheer de Campanas, zijn soms zonderling, mannen met zonderlinge grillen. Er zijn schilderijen die wij als 't ware voor ons zelven maken en waaraan wij gehecht zijn als de moeder aan haar kind.

— Dit begrijp ik, mijnheer. En deze?

— Is eene daarvan.

— Zoo, mijnheer! Ik vind haar ook erg lief.

En met zekeren arglist vervolgde hij.

— Hebt gij ook nog andere schilderijen waaraan gij zoo gehecht zijt?

— Neen, mijnheer.

— Dit is de eenige.

— Zooals gij zegt.

— En zij is voor geen geld te koop?

— Neen, mijnheer. Ik zei het u reeds; een moeder kan niet meer van haar kind houden dan ik van die schilderij.

— En een moeder verkoopt doorgaans niet graag hare kinderen, zeide don Bernardo op sissenden toon.

— Gelijk u zoo wel zegt, mijnheer!

— Ik ben zeer verlangend, condeza, uw oordeel over het portret vernemen.

— Gij wilt mijn oordeel vernemen, mijnheer Evraert, ik zal het u daarom onverholen zeggen.

— Ik luister met gretigheid, condeza.

— Ik deel het oordeel van den president.

— Van mijnheer de Salas?

— Ja.

— En welk is dit oordeel, als ik u vragen mag, condeza?

— Wilt ge het uit den mond van den president hooren?

En zich tot Salas wendend :

— Mijnheer de president!

— Gij vraagt, condeza?

— Dat gij nogmaals uw oordeel zoudt uitspreken over dit portret?

— Oh! deed ik het niet duidelijk genoeg? lachte de grijsaard.

— Jawel, maar ik wou dat gij het herhaaldet in tegenwoordigheid van mijnheer Evraert.

— Ik kan u dit niet weigeren.

Salas keerde zich tot den Vlaming :

— Mijnheer Evraert, ik vind uw portret een meesterstuk, een meesterstuk in den vollen zin van het woord. Ik weet welken eerbied wij aan de Vlaamsche school verschuldigd zijn, ik weet dat Spanje en Italië in haar een mededingster hebben die dikwijls de overwinning weghaalt, ik weet ook dat uw vaderland, uw schoon Vlaanderen de bakermat is van groote kunstenaars en toch aarzel ik niet te zeggen dat het doek hetwelk thans door heel Mexico bewonderd wordt ook door uw land tusschen

de allerschoonste kunstvoortbrengsels zou gerangschikt worden. Ik heb, mijnheer, al de muzeums van Europa bezocht en bestudeerd. Ik geloof een weinig van schilderkunst te kennen en ik geef u mijn oordeel onbewimpeld zooals ik meen. Ik zeg het in uwe tegenwoordigheid zooals ik het daareven aan de condeza zei : het is een meesterstuk.

De schilder was zichtbaar ontroerd.

Zooveel lof had hij niet verwacht.

Hij was er waarlijk voor beschaamd en stamelde :

— Uw oordeel is al te vleiend, mijnheer de president.

— Het is ook het mijne, voegde de condeza erbij, voor zoover mijn bevoegdheid het toelaat.

Een oogenblik later werden Salas en don Bernardo door een ander heer aangesproken.

— Hebt gij mijne onoprechtheid vergeven, hoogvereerde condeza? vroeg de Vlaming op gedempten toon, mijne onoprechtheid, als zou ik dit madonnakopje aan mijne fantazie ontleend hebben?

— Ja, ja, van ganscher harte heb ik dit.

— Ik dank u, fluisterde Evraert in vervoering.

— En ik zou voor niets ter wereld wenschen dat dit geheim mij onbekend gebleven was.

Zij staarde den kunstschilder met hare groote donkerblauwe oogen aan als wilde zij hem daarin laten lezen, wat hare lippen zoo gaarne zouden willen uitspreken.

De jonge man keek haar, als door een onverwacht, overgroot geluk overstelpt, sprakeloos in die oogen welke zich als de poorten van eene tooverwereld voor hem ontsloten.

Hij las in de ziel van het bekoorlijke meisje, hij bespeurde bij haar hetzelfde gevoel, dat hem zelf zoo machtig aangegrepen had en nochtans droomde hij deze zaligheid voor werkelijkheid te houden.

Gabriëlla, als bemerkte zij zijne twijfeling, wendde de oogen niet van hem af.

Tusschen de thans half neergeslagene wimpers hield zij hare oogen met nog meer teederheid op hem gevestigd, totdat Evraert door hunne tooverkracht medegesleept met eene bevende nauwelijks hoorbare stem zeide :

— Het was slechts uwe engelachtige gestalte, die mij den weg tot het edele, tot het ideale baande. O! Laat het uwe ziel zijn die mij ten hemel zelf opvoert!

Daarbij fonkelden zijn liefdevolle oogen haar met al den gloed van een plotseling ontstanen hartstocht tegen en een nog hartstochtelijker woord zweefde hem op de lippen.

Hij zag een traan van vreugde en van geluk in de oogen van Gabriëlla blinken.

In haren glimlach glansde het wedergevoel van het zijne. Doch eensklaps zag zij weder op naar het portret en zeide zachtjes :

— Daar komt mijn neef aan.

Don Bernardo naderde inderdaad met den president. De laatgenoemde bleef onuitsprekelijk in zijn lof.

Gabriëlla was verstomd!

Zij was als in een droom verzonken; in een andere en een schoonere wereld verplaatst!

Slechts haar bezielde blik die van tijd tot tijd op Evraert geslagen was verried dat zij nog tot de aarde behoorde.

Ook de antwoorden van den Vlaming aan den president waren verward en bewezen genoegzaam dat hij aan gansch iets anders dacht.

Enkele aanmerkingen die Don Bernardo op het portret maakte scheen hij volstrekt niet te hooren.

Toen deze daarop spoedig herinnerde dat het tijd was om terug te keeren, wisselde zij herhaalde malen van kleur.

Het was of zij met haar gevoel worstelde!

Zij poogde haar wilskracht de overhand te doen behouden. Eindelijk richtte zij zich tot Evraert en zeide met een krachtige en luide stem :

— Het is mij zeer aangenaam geweest, mijnheer Evraert, persoonlijk kennis met u te mogen maken. Ik hoop dat gij ons met een bezoek zult vereeren en ik verzoek u ons huis als het uwe te beschouwen.

Bij deze laatste onder Spanjaarden gebruikelijke spreekwijze maakte zij eene buiging en sloeg op hem een blik die zeide :

« Wij nemen niet voor altijd afscheid. »

Zij wilde zich daarop van Evraert afwenden doch deze trad naar haar toe met de woorden :

— Ook ik heb plan mij naar huis te begeven; vergun mij dus, doorluchtige condeza, dat ik u tot aan uw rijtuig vergezelle.

Gabriëlla gaf geen antwoord en ging terwijl zij zich met haren waaier trachtte te bekoelen zwijgend naast den schilder voort.

Bij het rijtuig bood de kunstenaar aan Gabriëlla de hand om haar in het rijtuig te helpen stijgen.

Bevend stak zij hem de hare toe en beant-

woordde den zachten handdruk dien de schilder haar gaf.

Don Bernardo had naast haar plaats genomen.

Het rijtuig zette zich in beweging.

Terwijl de senorita den sluier over haar gelaat liet vallen gunde zij den schilder nog eenmaal een warmen blik harer schoone bezielde oogen.

Op dien stond trad graaf Alcantara naar hem toe.

— Bij alle heiligen daar was uwe madonna! riep hij verrast uit.

— Ja! stamelde hij. Dank aan u! Uw plan is gelukt!

— Geen dank! uw geluk is het mijne, sprak Hernando. Maar *par la santissima madre!* wie is zij, dat zij zich door dezen norschen Campanas laat vergezellen? Hij heeft niets van een edelman weg.

— Zij heeft met hem alleen den naam gemeen.

— Haar naam?

— Het lot heeft hem tot haar neef gemaakt.

— Wie is zij dan?

— Zij is de *condeza* de Campanas, en legde den arm van zijn vriend in den zijnen.

— Hoor eens, Hernando, vervolgde hij onstuimig, ik geloof dat deze don Bernardo zich tusschen mij en mijn geluk zal plaatsen!

— Zoo heeft de hemel zich eindelijk in werkelijkheid voor u ontsloten. Gij hebt uw ideaal belichaamd gevonden.

— Ja, geheel!

— Geluk er mede, vriend, nu ligt gij mij nog nader aan het hart dan vroeger.

— Ik dank u, maar waarom, Hernando?

— Uw dwepend leven had altijd iets kouds voor. Ik had eene vrees.

— Dewelke.

— Dat gij van mij vervreemd zoudt geraken.

— Daarvoor zijn wij te goede vrienden.

— En daarvoor is nu geen vrees meer.

— Waarom nu minder dan vroeger?

— Omdat thans onze harten eenstemmig kloppen! Omdat we beiden naar één doel streven.

— Hebt gij uw geliefde Roode Roos gevonden?

— Ik was zoo gelukkig niet als gij, Francisco. Maar wat ik te zeggen heb, nu begrijp ik uwe geestdrift over uwe madonna?

— Niet waar, zij is schoon?

— Ja, zij heeft iets hemelsch op het gelaat.

— Kent gij haar niet?

— Ik heb ze nooit gezien.

— Hoe zou dit komen?

— Ik denk dat ze de wereld nog niet is ingetreden. Zij moet nog maar zeventien of achttien wezen.

— Zult gij nu nog zeggen dat mijne liefde blind is?

— Neen, Francisco. Ik dacht dat uwe dichterlijke fantazie die madonna op het doek had getooverd.

— En nu?

— Nu beken ik volmondig dat er een beeld is dat het uwe overtreft en dit is het edelschoone gelaat uwer condeza!

— Ik heb het u gezegd en gij woudt mij niet gelooven!

— Maar wat doet die ellendige Don Bernardo de Campanas daarbij. Ik ken hem als een onaangenamen kerel. Hoe zou hij u in den weg kunnen staan?

— Zij scheen voor hem bevreesd en hij luisterde al hare woorden af.

— Ja, maar dat u dit niet te veel bekommere! Ik ontmoette de condeza nooit in de wereld maar ik weet toch iets over hare familie.

— Ah!

— Ik weet dat de oude graaf de Campanas de broeder is van haar overleden vader en slechts de voogd van de condeza is.

— Dan heeft zij geene ouders meer?

— Neen, zij is geheel onafhankelijk.

— Maar wat mag die neef dan zoo met haar te stellen hebben?

— Ja, dat begrijp ik nu, sprak Hernando.

— Wat is het?

— De condeza is zeer rijk. Don Bernardo heeft aan de speeltafel en in losbandigheid zijn vermogen erg zeer gedaan. Een huwelijk met zijne nicht zou hem terug in den zadel zetten maar ik ben overtuigd dat ge van dien jammerlijken jonker niets te vreezen hebt. Dat zal nu ook wat afhangen van haar.

— Hoe dat?

— Ik ken het lichaam! Het is uiterst bekoorlijk maar hoe is de ziel.

— Oh! hoeveel schooner is de ziel, hoeveel edeler is het in dit sierlijke lichaam, zeide Evraert bij het voortgaan.

— Hebt gij dan ook kennis gemaakt met het hart uwer geliefde? Waarlijk ik moet zeggen dat gij spoedig met het werkelijk leven vertrouwd geraakt zijt.